

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Komisija za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

Številka: 412-01/15-3/
Ljubljana, 9. 9. 2015

EPA 681-VII

Komisija za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je, na podlagi drugega odstavka 56. člena Zakona o Državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05 - uradno prečiščeno besedilo, 95/09 - odl. US in 21/13 - ZFDO-F) in 20. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15), sprejela naslednje

M n e n j e

k Poročilu o delu in zaključnem računu Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije za leto 2014

Komisija za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je na 29. seji 4. 9. 2015 obravnavala Poročilo o delu in zaključni račun Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije za leto 2014 (v nadaljevanju: Poročilo), ki ga je v obravnavo Državnemu zboru predložila Vlada.

Komisija se je **seznanila** s Poročilom, ki ga je podrobno predstavila in z odgovori na zastavljena vprašanja članov komisije dodatno pojasnila direktorica Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije (v nadaljevanju: Sklad) gospa Irena Šinko.

Poslovanje Sklada sta v letu 2014 zaznamovali dve hudi naravni ujmi – žled in poplave. Kljub tem dogodkom je Sklad poslovno leto uspešno zaključil na vseh področjih poslovanja, razen urejanja evidenc nepremičnin in evidenc objektov na državnih zemljiščih, kar naj bi bilo v skladu z akcijskim načrtom urejeno v naslednjih dveh letih. Sklad je v preteklem letu poslovanje zaključil s presežkom prihodkov v višini cca. 10 milijonov evrov, čemur je botroval tudi nizek obseg izplačil odškodnin denacionalizacijskim upravičencem, kjer je bila realizacija le 6%. Celotni prihodki Sklada v letu 2014 so znašali okoli 27 milijonov evrov, kar je za 2% manj kot je bilo načrtovano, in 6% več kot v letu 2013. Presežek prihodkov nad odhodki v letu 2014 se v višini 8.841.064,00 evrov razporedi za financiranje nakupov kmetijskih zemljišč in gozdov ter gozdov, ki so razglašeni kot varovalni gozdovi in gozdovi s posebnim namenom, za nakupe zemljišč v deset kilometrskem obmejnem pasu in naložbe v skladu s finančnim načrtom, presežek v višini 1,5 mio evrov pa za pokrivanje izgube iz naslova obveznosti po zakonu, ki ureja denacionalizacijo, in zakona, ki ureja izvrševanje kazenskih sankcij.

Po mnenju predstavnice Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano in predsednice Sveta Sklada Marte Hustel-Majcen posluje Sklad dobro in ureja že desetletja neurejene zadeve (evidence nepremičnin in evidence objektov na državnih zemljiščih). Meni, da bi bilo treba na področju evidenc sprejeti strategijo, na podlagi katere bi se enotno uredile evidence nepremičnin in objektov na državnih zemljiščih, saj je še vedno cca. 4.000 stavb z neopredeljenim statusom. V zvezi z nelegalnimi gradnjami objektov na državnih zemljiščih, ki so v zakupu, predvsem na območju slovenskega Primorja, je predstavnica

resornega ministrstva menila, da bi moral Sklad take posege preprečiti že na samem začetku. Temu stališču se pridružujejo tudi člani komisije, ki menijo, da je treba povečati nadzor nad obdelanostjo zemljišč, saj se sedaj vrši nadzor le na 5 % zemljišč, ki so oddana v zakup. Komisija ugotavlja, da se izbira parcel za nadzor opravi računalniško. Nadzor izvaja 42 vodij izpostav, ki pa v praksi nimajo dovolj časa za to delo. V zvezi s tem je bil podan predlog za dodatno zaposlitev ene osebe, ki bi bila zadolžena samo za izvajanje nadzora nad zemljišči v zakupu na območju cele Slovenije. Predstavnica Sklada je pojasnila, da vidi možnost povečanega nadzora preko intenzivnejše kmetijske inšpekcije, saj jim veljavni kadrovski načrt ne dopušča novih zaposlitev.

Člani komisije so se pridružili mnenju predstavnice resornega ministrstva glede dolgotrajnosti denacionalizacijskih sodnih postopkov, ki vsakoletno pomenijo večje breme za državo in Sklad ter bi jih bilo treba čim prej zaključiti.

Komisija je pohvalila pozitivno poslovanje Sklada v letu 2014, ob tem pa si postavlja vprašanje, ali je takšno poslovanje povsem v skladu s cilji kmetijske politike. Državni svetniki so izpostavili nekaj področij, za katere menijo, da bi bilo treba poslovanje Sklada spremeniti, tudi s spremembo zakonodaje, in stremeti k večanju obsega družinskih kmetiji, ohranjanja gorskih kmetiji in s tem tudi ohranjanja in razvoja slovenskega podeželja.

Iz poročila je razvidno, da Sklad odkupuje tako kmetijska kot gozdna zemljišča po znatno nižjih cenah kot jih sam prodaja na trgu. Sklad je v preteklem letu kupil kmetijska zemljišča po povprečni ceni 1,27 evrov/m², prodal pa po 6,54 evrov/m². Pri gozdovih je cenovna razlika manjša, saj jih je Sklad kupil po povprečni ceni 0,45 evrov/m², prodal pa po 0,59 evrov/m². Člani komisije menijo, da bi bilo treba spremeniti kmetijsko politiko in spodbujati povečanje obsega družinskih kmetiji tudi na način, da bi imele te možnost odkupa zemljišč od Sklada po nižjih oziroma dostopnejših cenah. Ob tem komisija opozarja, da je iz poročila razvidno, da je kar 2.521 ha zemljišč prostih, medtem ko je cena kmetijskih zemljišč Sklada nesorazmerno visoka. Komisija ponovno izpostavlja nesmotrnost pravila, da je cena kmetijskih zemljišč bistveno višja oziroma znaša polovico cene gradbenega zemljišča, v kolikor se kmetijsko zemljišče nahaja v pasu 100 metrov od stavbnega zemljišča. Po mnenju komisije to pravilo po nepotrebnem otežuje širjenje družinskih kmetij. Predstavnica Sklada je članom komisije pojasnila, da je bilo tako pravilo določeno zaradi zahteve Računskega sodišča in velja za vsa zemljišča enako, tudi za gozd, da ne bi prišlo do malverzacij. Glede prostih zemljišč pa je bilo pojasnjeno, da gre večkrat za zemljišča, na katerih so zarisani GERKi, kar med drugim tudi zmanjšuje interes po zakupu teh zemljišč. Ker v preteklosti ni bilo treba predložiti zakupnih pogodb za zaris GERKov na teh zemljiščih, mora sedaj Sklad najprej sprožiti ustrezen upravni postopek, da postanejo zemljišča ponovno prosta GERKov. Vsa prosta in neoddana kmetijska so objavljena na spletni strani Sklada. Kmetijskih zemljišč Sklad ne more oddajati brezplačno, lahko pa jih odda v zakup po simbolični ceni 7 evrov/ha ali pa zemljišče pred zakupom ustrezno pripravi.

Državni svetniki so ponovno opozorili na spornost oddajanja zemljišč v zakup z licitacijami, na kar tudi že dalj časa opozarja Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije. Na ta način je Sklad v preteklem letu oddal v zakup 3,5 % kmetijskih zemljišč, za katera je v povprečju iztržil kar 4,2-krat višjo zakupnino kot je bila razpisana po ceniku Sklada. Dejstvo pa je, da cene kmetijskih proizvodov ne prenesejo izlicitirane cene za zakup kmetijskih zemljišč, pri tem člani komisije posebej izpostavljajo nizke odkupne cene mesa in mleka.

Člani komisije so ponovno predlagali, da se pretehta pobuda hmeljarjev v Savinjski dolini, da bi odkupili kmetijska zemljišča Sklada tako, da bi se večletno plačevanje zakupnine po določenem času štelo za odplačilo kupnine za kmetijska zemljišča, ki jih imajo v zakupu, za kar pa bi bilo treba najprej ustrezno spremeniti zakonodajo.

V razpravi je bilo tudi izpostavljeno vprašanje, kako je s kmetijskimi zemljišči v upravljanju Sklada, danim v zakup pravnim osebam kot so Perutnina Ptuj in Agro, ki prehajajo v last tujcev. Postavlja se vprašanje, ali je v takih primerih možna odpoved zakupne pogodbe, če gre za neplačnike zakupnin. Gre za najboljša kmetijska zemljišča v tej regiji, katerih obseg je cca. 4.000 ha. Po pojasnilu predstavnice Sklada v primeru Perutnine Ptuj in Agro ne gre za neplačnike zakupnin. Na Skladu poslujejo po načrtu plačila zakupnin, na podlagi katerega se je moč dogovoriti za obročno odplačevanje, če zakupnina znaša več kot 500 evrov, zakupniki pa se lahko dogovorijo tudi za podaljšanje roka plačila za en mesec, nekateri pa se dogovorijo, da je rok plačila zakupnine vezan na rok izplačil subvencij. Na splošno Sklad po zapadlosti plačila pošlje zakupnikom opomin pred tožbo z rokom 15 dni, po 45 dneh pa sledi izvršba.

Komisija ponovno ugotavlja, da veljavna koncesijska ureditev upravljanja z državnimi gozdovi ni gospodarna, saj so prihodki iz naslova koncesij državnih gozdov prenizki in Sklad npr. z neposredno prodajo in odpremo lesa iz državnih gozdov sam po večini iztrži bistveno višje cene kot jih dobiva na podlagi koncesijskih pogodb. Komisija opozarja, da se 30. 6. 2016 izteče večina dolgoročnih, dvajsetletnih koncesijskih pogodb, sklenjenih z nekdanjimi upravljavci gozdov na podlagi veljavnega Zakona o skladu kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije, v zakonodajni proceduri pa ni še nobenega predloga za spremembo veljavnega zakona, čeprav se je v preteklosti o tem že večkrat razpravljalo. Pretekle razprave so se dotikale tudi možnosti ustanovitve gospodarske družbe v izključni lasti Republike Slovenije, ki naj bi gospodarila z državnimi gozdovi v skladu z načeli transparentnosti, učinkovitosti in odgovornosti pri upravljanju državne lastnine, prav tako naj bi prispevala tudi k doseganju ciljev razvoju podeželja, zlasti pri ohranjanju kmetij in podeželja v gorskem in hribovitem svetu z omejenimi možnostmi gospodarjenja. Komisija meni, da je treba v novi ureditvi ohraniti privilegirani status gorskih kmetij glede izkoriščanja gozdov v lasti Republike Slovenije in na ta način omogočiti njihov obstoj. Na podlagi veljavnega Zakona o gozdovih, ki določa, da lahko prednostno pravico pri podelitvi koncesij za izkoriščanje gozdov v lasti Republike Slovenije uveljavlja fizična oseba, ki je kmet in aktivno gospodari na kmetiji v gorskem oziroma hribovitem svetu z omejenimi možnostmi gospodarjenja, je bilo v letu 2012 že podeljenih 6 koncesij, nadaljnji razpis pa ni šel v objavo zaradi predvidenih zakonskih sprememb. Zato komisija daje Vladi in Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano pobudo, da to vprašanje pravočasno uredita, da Sklad ne bo v skladu z veljavno zakonodajo primoran v sklepanje novih desetletnih koncesijskih pogodb.

Člani komisije so izpostavili tudi nerazumno nizke prihodke iz naslova gospodarjenja z gozdovi, ki so nižji za 4 % v primerjavi z načrtovanimi. Komisija ugotavlja, da je to posledica naravnih ujm, saj se gospodarjenje v koncesijskih gozdovih ni izvajalo v skladu z načrtovanim, ampak se je prednostno saniralo poškodovano drevje po žledu. Sklad je bil v sanacijo aktivno vključen in je evidentiral drevje, omejeval koncesije in vključeval dodatne izvajalce v sanacijo. Rezultat je uspešna sanacija, ki je zaključena na območju večine koncesionarjev.

* * *

Za poročevalca je bil določen predsednik komisije Cvetko Zupančič.

Predsednik
Cvetko Zupančič, l.r.